

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Стела Константинова Ангова

УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“

Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (онлайн медии)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност в СУ 2.3. Философия – Реторика - „Реторика във виртуалната среда ”

Тема на дисертационния труд: „Традиционни и нови проявления на виртуалната реторика в онлайн медийна среда”

Автор на дисертационния труд: Десислава Антова

Научен ръководител: проф. д.ф.н. Иванка Мавродиева

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Структура, обем. Представеният за становище дисертационен труд е с общ обем 216 страници без приложенията. Основният текст се състои от увод, четири глави, заключение, използвана литература, 4 приложения.

Представената библиография е доказателство за отличното познаване на литературата по темата на дисертацията. Посочени са публикации на утвърдени изследователи в областта на реториката, виртуалното, онлайн медиите и дигиталната журналистика.

Дисертацията съдържа всички задължителни атрибути за подобен род научно съчинение като теоретико-методологически и методически елементи – цел, задачи, обект, предмет, хипотеза, теза, изследователски методи, ограничения.

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Трудът е актуален, тъй като анализира важни въпроси от комуникацията в интернет – как се променят реторичните техники във виртуална среда, как се трансформира контекста на онлайн медиите, каква метаморфоза претърпяват социалните мрежи. Текстът търси важни научни отговори чрез употреба на интердисциплинарен подход – философия – комуникации – медии – социология.

В първите две глави, които са теоретични, много подробно са изяснени базови понятия и тези. Трета глава представлява анализ на случай.

Четвърта глава засяга важни въпроси за българската онлайн журналистика. Събран е достатъчен емпиричен материал – 110 журналисти са попълнили анкета онлайн. Авторът много добросъвестно е описал подбора на въпросите и избора на канал за разпространение на анкетата. Същата добросъвестност е приложена и по отношение на описанието на дълбочинните интервюта с 11 експерти.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Според мен има няколко важни приносни момента в дисертацията, свързани с съвременната българска медийна среда и качеството на съдържанието в българските онлайн медии.

Първият принос е по отношение **съдържанието в българските онлайн медии**. Анализирани са качеството на съдържанието чрез въпроси за отношението към **заглавия** с епитети ексклузивно, горещо, само тук и пр. Важен извод тук е негативното отношение на анкетираните към използването им. В същото време заглавията не отразяват коректно съдържанието.

Интересни са изводите относно употребата на **жанрове**. Открито е тенденцията за **намаление на жанровото разнообразие**. Някои традиционни преди жанрове са преминали в категория „непопулярни“. Като такива анкетираните сочат репортажа, анализа, фичъра, кореспонденцията. Интересни са отговорите на журналистите, които твърдят, че често пишат статии (76), което насочва към размисъл доколко съвременните журналисти разпознават жанровата система и могат да работят по различни жанрове.

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

В същото време от анкетата се вижда, че журналистите рядко използват **медийни форми** като лонгрид, инфографика, което е разбираемо, защото са необходими време, знание за структурирането на визуална информация и познания за работа с инструменти. За сметка на това се налага видеосъдържанието, което авторът свързва с възможностите за излъчване на живо, които предлагат платформи като „Фейсбук“. Друг важен извод по отношение на съдържанието е рядкото използване на възможностите за **хипертекстуалност**, от което страда дълбочината на контекста.

Обедняването на **езика на онлайн медиите** е друга важна констатация на автора.

Надежда за бъдещето на българската медийна среда се вижда в обобщените отговори, че бързината е за сметка на точността и коректността на информацията. Това означава, че гилдията вижда корена на проблема и може да промени ситуацията.

Втори принос е по отношение на темата за медийната грамотност. Основно авторово твърдение е, че „онлайн медиите създават благоприятна среда за разпространението на фалшиви новини“ (с. 126), с което съм напълно съгласна. Дезинформацията е старо явление, но придобива огромни мащаби поради това, че всеки може да бъде източник в интернет. Намирам за вярно и твърдението, че „фалшивата новина цели постигането на заблуда, манипулация и печалба. Тя може да е елемент от пропагандна информация или сензация, целяща повече трафик“ (180). Това е бизнес модел, върху който се създават медии.

Трети принос е в посока ролята на социалните мрежи като източник на информация. Посочени са много точни метафори, макар и в двете крайности – от „невероятна възможност“ до „тресавище“. Разбираемо е донякъде, че журналистите търсят информация в тях, тъй като това е мястото, където експертите говорят директно и предават новини от първа ръка чрез изявления, снимки, отбелязвания и т.н. От друга страна, това е мястото за разпространение на недостоверна информация.

Четвърти принос са изведените добри практики в онлайн медиите. Тук е изведено разбирането на българските журналисти, че „онлайн медиите дават възможност за собствени разработки по дадени теми с повече гледни точки и факти“ (с.

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

135), възможност за предоставяне на плуралистична информация, „възможност за разнообразни източници, използване на видео, снимки, хиперлинкове, линкове, излъчвания на живо, богат бекграунд/ даване на контекст на съдържанието, използването на илюстративен материал посредством снимки, показване на оригинални документи, възможността за свързване на отделни статии по дадена тема“ (с. 135), „възможност за обратна връзка с аудиторията посредством коментарите под статиите, както и възможността за свободен обмен и споделяне на мнения в социалната мрежа“ (с. 135).

Пети принос е направеният **критичен поглед към онлайн медиите и идентифицирането на проблемите на съвременната българска медийна среда**. Бързината отнема от точността, базови правила са изместени, наличие на тенденции като сензационност, безкритично отношение към източниците на информацията, пожелтяване, употреба на пропагандни техники.

3. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд дефинира проблеми и би било добре да бъдат посочени конкретни препоръки за тяхното разрешаване при евентуално издаване на дисертацията като монография.

В тази връзка е и моят въпрос да бъдат посочени няколко конкретни препоръки по отношение на създаване на качествено дигитално съдържание.

Работата би спечелила, ако някои изводи се визуализират с цел по-голяма прегледност на получените резултати. По такъв начин може да се представят откритите ключови думи от анкетите (напр. на с. 135-138, където са изведени семантичните подгнезда по ключови думи, епитетите по отношение на съдържанието и т.н.).

Същата бележка по отношение на визуализацията отправям и към трета глава, в частта за доминиращите техники (на аргумента на тоягата, аргументите по същество, аргумента на авторитета и т.н.).

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

4. Заключение

Представеният за становище труд има завършен вид, написан е аргументирано, осъществен е задълбочен анализ чрез количествени и качествени методи, посочени са сериозни научни приноси. Поради това давам своя положителен глас за присъждането на образователната и научна степен „доктор” на Десислава Антова за труда ѝ **„Традиционни и нови проявления на виртуалната реторика в онлайн медийна среда”** по научна специалност в СУ 2.3. Философия – Реторика - „Реторика във виртуалната среда”.

3.04.2019

доц. д-р Стела Ангова